

Svenska Tobaks AB om professuren:

Svår att utnyttja för att skapa goodwill

– Vår donation till en professor i tobaksforskning har inte använts i någon större utsträckning för att skapa goodwill åt Svenska Tobaks AB. Hela frågan har varit alltför infekterad.

Det säger Bo Aulin, informationsansvarig för Swedish Match, en koncern inom vilken bl a Svenska Tobaks AB ingår.

Svenska Tobaks AB ingår i divisionen Tobacco Nordic. Förutom donationen 1991 på 20 miljoner kronor till Karolinska institutet för en professur i to-

baksforskning finansierar Svenska Tobaks AB varje år ett 40-tal medicinska forskningsprojekt.

Våren 1996 skulle Swedish Match introduceras på Stockholms fondbörs. Inför introduceringen utarbetades ett påkostat, drygt 100-sidigt prospekt om koncernens verksamhet. Men uppgifter om satsning på medicinsk forskning saknades.

Förklaringen är att bolagets satsning på medicinsk forskning är alltför kontroversiell för att »trumpetas ut» på reklamplats, menar Bo Aulin på Swedish Match. I tidigare verksamhetsberättelser har den dock funnits med.

– Varje gång man använder företags, dvs aktieägarnas medel måste det vara företagsmässigt motiverat. Vårt motiv med satsningen på forskning är främst att identifiera problem med produkterna för att kunna eliminera problemen, säger Bo Aulin.

– Det bärande skälet för donationen på 20 miljoner var därför inte att kunna använda satsningen i reklamsammanhang i syfte att skapa goodwill. Efter som debatten har dominerats av fundamentalister blir även det som objektivt borde vara goda gärningar ändå onda gärningar.

Peter Örn

bakslagens pengar, riktar sig mot den grundläggande molekylärbiologiska forskning som hennes forskargrupp arbetar med.

Nikotin på gott och ont

Det var framför allt Agneta Nordbergs forskning kring nikotinreceptorer och nikotin som blev utslagsgivande i konkurrensen om tobaksprofessuren.

– Vår forskning syftar till att genom ökad kunskap om bl a nikotinet och dess receptorer, och nikotinet betydelse för beroendet, minska bruket av tobak. Vi är inte alls inriktade på att minska tobakens skadeverkningar.

Nikotin i sig är inte alltid skadligt. Redan 1986 kunde Agneta Nordberg tillsammans med professor Bengt Winblad vid Huddinge sjukhus visa att det fanns en brist på nikotinreceptorer i hjärnan hos patienter med Alzheimers sjukdom. Idag känner forskarna till att nikotin aktiverar minnet, att det kan ha en gynnsam effekt vid Parkinsons sjukdom och Alzheimers sjukdom, för att mildra ett aggressivt beteende, etc.

– När vi föds finns det ett överskott på nikotinreceptorer i hjärnan och vi tror nu att nikotin har betydelse för bildandet av nervtrådar.

Kunskapen om nikotinet är idag så stor att läkemedelsföretag redan utvecklat preparat av nikotinliknande föreningar som ska kunna ges till patienter med Alzheimers sjukdom.

När Agneta Nordberg offentligt redogör för nikotinet positiva effekter är det, menar hon, med den fasta grundinställningen att tobaksbruk alltid är farligt.

– Nikotin är bara ett av många ämnen i tobaksrök, och även nikotinet i sig kan ha skadliga effekter på vissa delar av kroppen, säger Agneta Nordberg.

Peter Örn

Nordiska läkarrådet:

Fortsätt ge ut Nordisk Medicin

Nordiska läkarrådet, dvs de fem nordiska läkarförbundens centralstyrelser, höll rådsmöte den 11–13 juni på Hana-holmens kulturcentrum utanför Helsingfors. Sådana möten har arrangerats vartannat år sedan 1950 och bildar basen för det omfattande nordiska samarbete som förekommer i allehanda frågor mellan läkare och förbundstjänstemän.

Årets rådsmöte debatterade tre högaktuella ämnen, nämligen:

”Patientens rättigheter”, ”När blir feldiagnos eller felbehandling en förbrytelse?”, samt ”Jämställdhet i läkaryrket”. I det senare inledde Göran Lundegårdh från den svenska centralstyrelsen med en lägesbeskrivning från svensk horisont.

Den s k SNAPS-gruppen (Samnordisk arbetsgrupp för prognos- och specialistutbildningsfrågor) lade fram sin senaste rapport, den nionde i ordningen. Den godkändes av rådsmötet för tryckning.

På dagordningen stod också tidningen Nordisk Medicin. Trots avsevärt förbättrad annonsförsäljning sedan årsskiftet 1995/96 är dess ekonomi alltför svag. Mötet uttalade sig emellertid enhälligt för att utgivningen skall fortsätta åtminstone under hela år 1997.

Till ny ordförande i Nordiska läkarrådets styrelse utsågs Torben Pedersen från Danmark. Han blir värd för nästa rådsmöte, som hålls i Aalborg 1998.

Ett utförligt referat av mötet på Hana-holmen kommer att publiceras i Nordisk Medicins septembernummer. •

– Jag tror inte att de tidskrifter som beslutat att stoppa vissa artiklar för att forskarna får pengar från tobaksbolag riktar sig mot den grundläggande molekylärbiologiska forskningen som vi arbetar med, säger Agneta Nordberg.

följa gäller även i relation till företag och sponsorer och ska garantera att arbetet står fritt från inflytande från finanssären, menar Agneta Nordberg.

– Det är väl snarare så att många, inte minst inom forskarvärlden, upplever det som någonting positivt om universitet och industrin kan samverka.

Agneta Nordberg var redan innan hon tillträdde professuren vid KI en internationellt uppmärksam forskare bl a inom området nikotinreceptorer, med närmare 100 publicerade artiklar i vetenskapliga tidskrifter.

Hon tror inte att de amerikanska tidskrifter som beslutat att stoppa artiklar som tillkommit med hjälp av bl a to-